МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра економіки підприємства

Затверджено
на засіданні кафедри економіки підприємства економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 31 серпня 2026 р.)

Завідувач кафедри

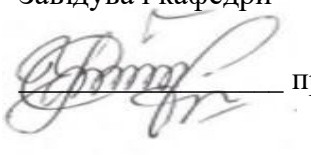

_____ проф. Світлана УРБА

СИЛАБУС з навчальної дисципліни «РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ», що викладається в межах ОПП “Бізнес-адміністрування” другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів з спеціальності D3 “Менеджмент”

Львів 2026 р.

Назва дисципліни	РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка, Економічний факультет 79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра економіки підприємства ЛНУ імені Івана Франка
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»; спеціальність D3 “Менеджмент”
Викладач (-і)	**Косович Богданна Іванівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства економічного факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта:bohdanna.kosovych@lnu.edu.ua https://econom.lnu.edu.ua/employee/kosovych-bohdanna-ivanivna тел. (0382) 2394025
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації проводяться (за попередньою домовленістю) в день проведення лекцій та практичних занять (адреса економічного факультету: 79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, ауд. 117). Також можливі он-лайн консультації через платформи MS Teams, ZOOM або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка дисципліни	https://econom.lnu.edu.ua/course/ryzyk-menedzhment
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Ризик-менеджмент» є вибірковою дисципліною освітньо-професійної програми “Бізнес-адміністрування” підготовки магістра з галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» спеціальності D3 “Менеджмент”, яка викладається в третьому семестрі у обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитною Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну «Ризик-менеджмент» розроблено таким чином, щоб надати його учасникам необхідні знання для отримання загальних і фахових компетенцій з управління ризиками, а також вміння розв’язувати комплексні ризикові ситуації, що виникають у середовищі розвитку бізнесу, організовувати командну взаємодію, будувати власну кар’єру та бути керівником чи консультантом бізнес-структур. Ідейна спрямованість курсу – формування умінь та навиків виявлення ризиків бізнес-структур та управління ними в умовах трансформації задля забезпечення їх ефективної конкурентоспроможної діяльності на ринку.
Мета та цілі дисципліни	Метою навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» є формування у здобувачів вищої освіти системних теоретичних знань і практичних компетентностей щодо ідентифікації, оцінювання, аналізу та управління ризиками в бізнесі, застосування сучасних методів ризик-менеджменту, прийняття ефективних управлінських рішень в умовах ризику, невизначеності та воєнних викликів, а також використання міжнародних стандартів управління ризиками для забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності підприємств. Основними завданнями навчальної дисципліни є: - сформувати теоретичні знання щодо економічної природи ризику, його функцій, джерел виникнення та ролі в діяльності бізнесу; - ознайомити здобувачів із сучасними підходами до класифікації ризиків; - сформувати навички ідентифікації, аналізу та кількісного оцінювання ризиків із використанням сучасних методичних підходів; - дослідити специфіку ризиків функціонування бізнесу в умовах воєнного стану та інших кризових явищ; - розкрити сутність, принципи, функції та етапи побудови системи ризик-

	менеджменту на підприємстві; - опанувати сучасні методи, інструменти та механізми управління ризиками, спрямовані на їх мінімізацію або оптимізацію; - сформувати практичні навички розроблення заходів щодо управління ризиками в умовах війни, економічної нестабільності та глобальних викликів; - навчити приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах ризику, невизначеності та волатильності; - ознайомити здобувачів із міжнародними стандартами управління ризиками та особливостями їх застосування в діяльності бізнесу; - розвинути здатність інтегрувати інструменти ризик-менеджменту у систему стратегічного управління підприємством з метою забезпечення його економічної стійкості, адаптивності та довгострокового розвитку. Особлива увага при вивченні курсу «Ризик-менеджмент» приділяється пізнанню природи ризику, управління ризиками та вироблення заходів розвитку конкурентоспроможних підприємств в умовах ризиків та невизначеності. Предметом курсу: ризики, з якими зустрічаються бізнес-структури та інструментарій управління ними.
Література для вивчення дисципліни	**Основна література:** 1. Bykov I., Kosovych B., Syniuk O, Bosak I., Stadnyk M., Stadnyk H. Management of financial risks arising from the use of virtual currency by enterprises: an approach to assessment. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, Volume 2 (61), 2025, 115-124. DOI: 10.55643/fcaptp.2.61.2025.4683 2. Балджи М. Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навч. пос. Харків : Промарт, 2015. 300 с. 3. Долінський Л. Фінансовий ризик-менеджмент: навчально-методичний посібник. НаУКМА, 2022. 132 с. 4. Журман С., Шишкіна О. Систематизація наукових підходів до розуміння природи ризику. *Проблеми і перспективи економіки та управління.* 2018. № 3 (15). С. 155-163. 5. Залога З., Косович Б., Кінаш Х. Стратегічне управління діяльністю аграрних підприємств України в умовах сучасних ризиків. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія Економіка.* Вип. № 2. 2026. С. 57–63. DOI: https://doi.org/10.32782/ecovis/2026-2-7. 6. Економічний ризик: методи оцінки та управління: навч. посібник / Т. А. Васильєва, С. В. Лєонов, Я. М. Кривич та ін.; під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. 208 с. 7. Економічні ризики: методи вимірювання та управління: Навчальний посібник / Скопенко Н. С., Федулова І. В., Мазник Л. В., Кириченко О.М., Удворгелі Л. І.; за заг. ред. Скопенко Н.С. К. : НУХТ, 2021. 344 с. 8. Калініченко З. Д. Ризик-менеджмент: навчальний посібник. Дніпро: ДДУВС, 2021. 224 с. 9. Кондрашихін А. Б., Пепа Т. В. Теорія та практика підприємницького ризику: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 224 с. 10. Kosovych B., Dmytruk V, Maksymets Y., Stanko T., Synytsia S., Fursa T. Management of innovative investment security of an enterprise in conditions of a dynamic external environment through the evaluation of existing projects // Financial and credit activity: problems of theory and practice. 2025. Vol. 5(64). P. 205-216. DOI: https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.64.2025.4974. 11. Косович Б.І. Ризик-менеджмент: Методичні рекомендації до проведення практичних занять для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності D3

«Менеджмент» освітньо-професійної програми «Бізнес-адміністрування». Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2026. 45 с.
12. Косович Б.І. Ризик-менеджмент: Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», спеціальності D3 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Бізнес-адміністрування». Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2026. 36 с.
13. Косович Б. Гуманізаційні цінності української економіки: виклики війни та можливості збереження. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». Випуск № 1 (107), 2023. С. 5-11.
14. Косович Б. Діджиталізація як інноваційний тренд у забезпеченні сталого розвитку. Цифровізація економіки як фактор економічного зростання : колективна монографія / За заг. ред. проф. О. Л. Гальцової. Запоріжжя / Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2021. С.185-199.
15. Косович Б., Дмитрук В. Ризики розвитку малого підприємництва в сучасних умовах глобалізації. Науково-практичний журнал. Економіка та держава № 5. 2020. (DOI: 10.32702/2306-6806.2020.5). С.88-92.
16. Косович Б., Самсін Ю., Максимець Ю. Конкурентоспроможність підприємства в умовах сучасних викликів. Інклюзивна економіка, Випуск № 3 (05), 2024. С.41-52.
17. Кравченко М. О., Бояринова К. О., Копішинська К. О. Управління ризиками: навчальний наочний посібник. Київ: КПІ ім.. Ігоря Сікорського, 2021. 432 с.
18. Марцин В., Михасюк І. Ризики суб'єктів господарювання в глобальному просторі. Львів : Апріорі, 2014. 208 с.
19. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Проблеми конкурентоспроможності українського підприємництва і торгівлі в умовах глобалізації. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. Випуск 56.
20. Михасюк І., Косович Б., Лукашенко Т. Регулювання розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності в умовах економічної нестабільності: монографічний навчальний посібник. Львів : Ліга-Прес, 2020. 303 с.
21. Михасюк І., Гукалюк А., Косович Б. Інновації як чинник підвищення конкурентоспроможності України в умовах макроекономічної нестабільності. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2021. Випуск 60. С. 29-40.
22. Михасюк І., Косович Б. Внутрішні і зовнішні ризики для України: причини та шляхи подолання. *Економіка та держава*. 2021. № 9. С. 4-9.
23. Михасюк І. Р., Косович Б. І. Інструментарій державного регулювання економіки України в часи викликів. *Економічний простір*: Збірник наукових праць. № 172. Дніпро: ПДАБА, 2021. С. 13-18.
24. Огляд міжнародних стандартів з управління ризиками. URL: https://oppb.com.ua/news/oglyad-mizhnarodnyh-standartiv-z-upravlinnya-ryzykamy.
25. Посохов І. М. Управління ризиками у підприємництві: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2015. 220 с.
26. Як буде відбудовуватись Україна? Від знання про ризики – до сталого відновлення. URL: https://r2p.org.ua.
27. Підтримка бізнесу в умовах війни. URL: https://business.diia.gov.ua/.
28. Керування ризиком. Національний стандарт України. Методи загального оцінювання ризику. (IEC/ІБО 31010:2009,ЮТ). ДСТУ IEC/ІБО 31010:2013. Київ : Мінекономрозвитку України, 2015. 79 с. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/iso_31010.pdf.

	Додаткова література: 1. Panchenko, V., Levkiv, H., Kosovych, B., Butkevych, O., Nianko V. (2023). Influence of marketing strategy on improving the financial performance of industria enterprises. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, Volume 6(53), 460–470. 2. Honey, G. (2009), A Short Guide to Reputation Risk,Gower Publishing, Farnham, UK. 3. Griffin, A. (2014), Crisis, issues and reputationmanagement, Kogan Page Limited, London, UK. 4. Kosovych V., Kosovych B., Rym O. Investment of social entrepreneurship in Ukraine: current issues of legal regulation. *Financial and credit activity: problems of theory and practice. Collection of scientific works*. University of Banking of National Bank of Ukraine. Kyiv. Vol. 2 № 37. 2021. C. 467-475. 5. Балуєва О.В., Гончаров В.М., Ларіна Р.Р. Управління ризиками в логістиці. Навчальний посібник для ВНЗ. Київ: Кондор. 2019. 254 с. 6. Кігель В.Р. Ризикологія: теоретичні основи та прикладні задачі, моделі і методи [Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей]. Київ : Міленіум, 2017. 230 с. 7. Шишкіна О. Термінологічні проблеми пізнання природи фінансового ризику. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1 (17). С. 253-263. **Інформаційні ресурси:** 1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua 2. Офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України. URL: http://sips.gov.ua/ 3. Ліга Бізнес Інформ. URL: www.liga.net. 4. Урядовий портал Кабінету Міністрів України – www.kmu.gov.ua 5. Національний банк України. URL: www.bank.gov.ua 6. Головне управління статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua. 7. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова. URL: www.uceps.org 8. Газета «Урядовій кур'єр». URL: www.ukurier.gov.ua 9. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua 10. Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД). URL : http://icps.com.ua/ 11. Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаника. URL: www.lsl.lviv.ua 12. Світова організація торгівлі. URL: www.wto.org 13. Risk management standards of The Institute of Risk Management. URL: https://www.theirm.org/knowledge-and-resources/risk-management-standards. 14. Вісник Львівського університету. Серія економічна. URL: https://econom.lnu.edu.ua/. 15. Brookings Institution. URL : https://www.brookings.edu 16. ISO 31000:2009. URL: http://www.amu.kz/fotos-news/vstrecha_rectora_so_stud_31_oct/ISO%2031000-2009.pdf 17. ISO 31000:2018 Risk management-Guidelines. URL:http://www.theirm.org/media/IRM-Report-ISO-31000-2018-v3.pdf.
Тривалість курсу	Один семестр, 120 годин.
Обсяг курсу	4 кредити, 120 годин. Для денної форми навчання: 40 години аудиторних занять: з них 24 години лекцій, 16 годин практичних занять та 80 години самостійної роботи. Для заочної форми навчання: 16 годин аудиторних занять (10 годин лекцій + 6 годин практичних занять) та 104 годин самостійної роботи.
Очікувані результати	Після завершення вивчення навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» студент буде:

навчання	***знати***: - поняття "ризик" і "невизначеність", ознаки, функції ризиків та різновиди ризиків; - причини виникнення ризиків; - джерела ризиків бізнесу у волатильному середовищі ринку; - класифікацію ризиків за головними критеріями; - основні методи виявлення ризику; - методичні підходи щодо аналізу та оцінювання ризиків бізнесу; - загальні поняття ризик-менеджменту, його мета та функції; - методи ризик-менеджменту; - напрацьовувати альтернативи прийняття управлінських рішень в умовах ризику і невизначеності. ***вміти***: - застосовувати одержані знання на практиці; - обґрунтувати об'єктивну необхідність та особливості пізнання ризиків у бізнесі; - здійснювати ідентифікацію, проводити аналіз та оцінку ризику; - аналізувати ефективність методів ризик-менеджменту; - оцінювати ризики господарської діяльності підприємства; - розробляти та обґрунтовувати ефективні рішення на альтернативній основі; - напрацьовувати рекомендації для забезпечення ефективної діяльності бізнесу в ризикових умовах; - орієнтуватись в ризикових ситуаціях, пов'язаних з різними видами підприємницької діяльності; - розпізнавати ризик та давати йому якісну та кількісну оцінку; - управляти ризиками та приймати рішення в умовах невизначеності; - інтерпретувати отримані результати та використовувати їх для підтвердження чи спростування гіпотез, запропонованих у процесі ризик-менеджменту; - знаходити підприємливі креатині управлінські рішення в умовах ризику. У результаті вивчення дисципліни студент набуває: **Інтегральна компетентність (ІК).** Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог. **Загальні компетентності, що набуваються у процесі вивчення цієї дисципліни (ЗК):** ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **Спеціальні (фахові) компетентності (СК):** СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, у тому числі відповідно до визначених цілей та міжнародних стандартів. СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, ухвалювати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію. СК13. Здатність забезпечувати фінансову стійкість бізнесу за невизначених умов та ризиків. **Програмні результати навчання (ПРН)**: ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення. ПРН 6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги

	чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність. ПРН 16. Забезпечувати фінансову стійкість бізнесу за невизначених умов та ризиків.
Ключові слова	Ризики, невизначеність, ризик-менеджмент, підприємництво, прийняття рішень в умовах ризику, оцінювання ризиків, методи управління ризиками.
Форма здобуття освіти	Денна/заочна
Теми	Проведення лекцій, семінарських занять та консультації для кращого розуміння тем навчальної дисципліни.
	Тема 1. Ризик як об'єкт управління. Мета, джерела та функції ризику. Тема 2. Класифікація ризиків. Характеристика ризиків бізнесу в умовах війни. Тема 3. Кількісні методи оцінювання ризиків. Тема 4. Сутність поняття ризик-менеджмент. Система управління ризиками в бізнесі. Тема 5. Основні методи управління ризиками в бізнесі. Тема 6. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності. Тема 7. Управління ризиками в бізнесі в умовах війни. Тема 8. Міжнародні стандарти в управлінні ризиками.
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру оформляється за підсумками навчання.
Пререквізити	Для вивчення дисципліни студенти потребують базових знань з таких предметів як менеджмент, організація і розвиток бізнесу, інноваційний розвиток бізнесу, прийняття управлінських рішень та інших, достатніх для сприйняття категоріального апарату цього курсу, розуміння наукових джерел з такої проблематики.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Основними методами навчання, що використовуються в процесі викладання навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» є: - метод передачі і сприйняття навчальної інформації, пробудження наукового інтересу, формування професійного мислення та управлінського світогляду (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, презентація, спостереження, аналітика); - метод практично-орієнтованого засвоєння курсу з допомогою обговорення матеріалів публікацій, дискусійних питань і проблем для набування умінь і практичних навичок (практичні заняття); - метод модульного контролю з допомогою періодичного складання модулів за тематикою лекційних та практичних занять; - метод самостійного засвоєння студентами навчального матеріалу у вигляді складання тестів, написання індивідуальних робіт, тез, есе на підставі самостійно опрацьованої базової літератури та додаткових джерел інформації (в т. ч. нормативно-правових документів), Інтернет-ресурсів з метою конкретизації й поглиблення базових знань, необхідних умінь та практичних навичок (самостійна робота); - інтерактивні методи (демонстраційні вправи, мозковий штурм, дискусії, діалогова форма набуття знань, обговорення дискусійних питань і проблем, аналіз і діагностика ситуації тощо) на лекційних, практичних та консультаційних заняттях. Під час навчання застосовуватимуться лекції, презентація, комплексні модулі та завдання, електронні матеріали з навчального курсу, спільні розробки, практично-орієнтоване навчання, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, мозковий штурм, дискусії, діалогова форма набуття знань, аналіз і діагностика ситуації, дискусія тощо), виконання індивідуальних завдань.
Необхідне обладнання	Для вивчення навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» потрібно дошка, крейда, мультимедійний пристрій, комп'ютер, Інтернет, доступ до платформ Microsoft Teams, Zoom, електронна пошта.

Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. З метою перевірки якості підготовки, знань, умінь здобувача з навчальної дисципліни використовуються такі засоби оцінювання: - для поточного контролю – усне опитування, виступи з конкретного питання, представлення індивідуальної роботи, групове обговорення публікацій (статей, ситуацій) за напрямком навчальної дисципліни; - для проміжного контролю – проведення модульного контролю, що включають тестування, теоретичні питання. Залік в кінці семестру оформляється за підсумками навчання. Об'єктами поточного контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент» є: 1) систематичність та активність роботи на практичних заняттях; 2) виконання модульних (контрольних) завдань; 3) підготовка і захист індивідуального завдання. При оцінці систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується: - рівень знань, продемонстрований у відповідях на практичних заняттях; - активність при обговоренні дискусійних питань; - результати виконання завдань поточного контролю тощо. При оцінці виконання модульних (контрольних) завдань враховується загальний рівень теоретичних знань та практичні навички, набуті студентами під час опанування відповідного змістовного модуля. Контроль знань і умінь студентів з навчальної дисципліни "Ризик-менеджмент" здійснюється згідно з модульною системою організації навчального процесу. Підсумкове оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів із навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного та проміжного контролю за 100-бальною шкалою (залік). Поточний та проміжний контроль за вивченням здобувачами дисципліни здійснюється викладачами, що забезпечують даний курс у відповідності з видами занять: при проведенні практичних занять шляхом оцінки результатів підготовки здобувача до практичного заняття, оцінки рівня засвоєння здобувачами знань самостійної роботи. В результаті роботи за підсумками поточного контролю на практичних заняттях студенти можуть отримати 0-50 балів (50% семестрової оцінки). За відповіді на практичних заняттях здобувач може отримати в діапазоні від 0 до 20 балів (20% семестрової оцінки), що включає: виступ на практичному занятті – від 0 до 5 балів; участь в обговоренні питання, в дискусії, суттєве доповнення (залежно від змісту та наповнення) від 0 до 1 балу; підготувати есе, текст фіксованого виступу на задану тему (5 хв.) за умови дотриманням всіх вимог до 5 балів; виконання індивідуальних завдань оцінюється від 0 до 30 балів (30% семестрової оцінки). Індивідуальне завдання студенти готують у формі наукової роботи та презентації. Проміжний контроль здійснюється у формі модулів. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модульне (контрольне) опитування – 2-а модулі по 20 балів: 40% семестрової оцінки. Також додатково можна отримати бали в межах загальної 100-бальної шкали (не більше ніж 10 балів (10% семестрової оцінки)) за результати неформальної та інформальної освіти, здобуті протягом навчання і релевантні змісту освітньої компоненти. Це може бути: успішне завершення профільного онлайн-курсу обсягом не менше ніж 15 годин із документом (сертифікатом) про завершення; публікація наукової статті за тематикою освітньої компоненти у виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України; підготовка тез доповідей на наукових конференціях з їх публікацією. Зарахування здійснюється за заявою здобувача з додаванням підтвердних документів, поданою не пізніше ніж за два тижні до підсумкового контролю.

Рішення ухвалює викладач; у разі незгоди здобувач може звернутися до кафедри.

У процесі оцінювання систематичності та активності роботи студента на практичних заняттях враховується: рівень знань продемонстрований у відповідях на заняттях; активність при обговоренні дискусійних питань; результати виконання індивідуальних робіт тощо.

Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

Критерії оцінювання знань студентів	**Кількість балів**
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях (4 відповіді в діапазоні від 0 до 5 балів = від 0 до 20 балів)	
Критерії оцінювання	**0-20 балів**
Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.	5
Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Під час розкриття деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	4
Студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи окремі суттєві неточності та помилки.	3
Студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.	2
Студент погано володіє навчальним матеріалом, лише частково відповідає на поставлені питання.	1
Студент не володіє навчальним матеріалом, не підготував та не вирішив правильно жодного передбачених завдання.	0
Участь в обговоренні питань, дискусії, суттєве доповнення (від 0 до 1 балу)	
Студент подав змістовне, коректне та аргументоване доповнення (взяв активну участь в обговоренні/дискусії), яке суттєво уточнює, розширює або поглиблює відповідь	1
Доповнення відсутнє, не стосується суті питання або не містить суттєвого змістового наповнення	0
Індивідуальна робота студента (в діапазоні від 0 до 30 балів)	
Критерії оцінювання	**30 балів**
Індивідуальна робота виконана в повному обсязі, тема розкрита правильно, з використанням практичних прикладів, обґрунтуванням власної думки, зроблена своєчасно, без зауважень, оформлена у відповідності до вимог і захищена з якісною презентацією.	25-30
Індивідуальна робота виконана в повному обсязі, тема розкрита з обґрунтуванням власної думки, практичні приклади використані частково, робота виконана вчасно, з окремими несуттєвими недоліками, оформлена у відповідності до вимог та захищена.	17-24
Індивідуальна робота виконана частково, містить суттєві помилки методичного характеру, робота виконана без використання практичних прикладів та з порушенням термінів і вимог, захищена з урахуванням зазначених недоліків.	9-16
Індивідуальна робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	1-8
Індивідуальна робота не виконана	0
Модульний контроль (2 модулі по 20 балів)	
Критерії оцінювання	**40 балів**
1. Перший рівень (10 завдань) – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання із вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь. За кожне правильно виконане завдання виставляється ***1 бал (максимально 10× 1 = 10 балів).*** **2. Другий рівень (4 завдання) – завдання з короткою відповіддю.** Завдання з обґрунтованою та повною відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, класифікації, тлумачення, короткі коментарі з практичними прикладами. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється **2** ***бали (максимально 2× 5 = 10 балів).***	
Інша активна пізнавальна діяльність (0-10 балів)	**10 балів**

участь у програмах здобуття неформальної освіти та інформальної освіти за наявності відповідних документів (сертифікатів); публікація наукової статті за тематикою освітньої компоненти у виданні, включеному до Переліку наукових фахових видань України; підготовка тез доповідей на наукових конференціях з їх публікацією.	
Залік	
Семестровий залік як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх здобувачів. Залік оформляється за результатами поточної та проміжної успішності студента. Результат заліку залежить від загальної кількості набраних балів. Оцінка за залік є остаточною.	

Порядок вивчення та оцінювання дисципліни доводиться до відома здобувачів протягом семестру. Успішність навчання здобувачів оцінюється за шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
81-89	B	добре	
71-80	C		
61-70	D	задовільно	
51-60	E		
21-50	FX	незадовільно	не зараховано
0-20	F		

Письмові роботи: Студенти виконують індивідуальне письмове завдання.
Академічна доброчесність: Роботи студентів мають бути їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Кожен учасник освітнього процесу в Університеті несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності, відповідно до «Положення про забезпечення академічної доброчесності у ЛНУ імені Івана Франка», розміщено за покликанням: https://lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/06/reg_academicvirtue.pdf.
Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.
Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.
Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.
Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Питання для контролю	1. Сутність поняття ризик та основні його складові елементи. 2. Зміст поняття невизначеність, його види та характеристика. 3. Причини виникнення ризиків. Джерела ризиків. 4. Хто є суб'єктами ризиків та, що є об'єктами ризиків в глобальному

	просторі? Функції ризиків. 5. Класифікація ризиків. 6. Властивості та основна характеристика ризиків у бізнесі. 7. Зовнішні ризики, їх види, сутність, характеристика. 8. Внутрішні ризики, їх види та характеристика. 9. Характеристика фінансового, галузевого, інноваційного, політичного, екологічного та глобального ризиків. 10. Методи вимірювання ризиків бізнес-структур у волатильному середовищі. 11. Джерела ризиків бізнесу в трансформаційних процесах. 12. Середовище формування ризиків у бізнесі. 13. Основні методи виявлення ризику. 14. Сутність основних категорій ризиків у бізнесі. 15. Характеристика ризиків для бізнесу в умовах війни. 16. Особливості середовища розвитку малого і середнього підприємництва в умовах війни. 17. Природа ризиків в умовах воєнного стану. 18. Ризики релокації бізнес-структур. 19. Ризики відкриття власної справи в умовах війни. 20. Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності. 21.Інструментарій врахування, оцінювання та управління ризиком. 22. Сутність, зміст та призначення ризик-менеджменту. 23. Принципи управління ризиками. Заходи мінімізації ризику у бізнесі. 24. Мета та функції ризик-менеджменту. 25.Засади управління ризиками підприємницьких структур. 26.Впливу ризику на господарські процеси підприємства. 27. Особливості ризиків бізнесу в умовах війни. 28. Управління ризиками бізнесу в умовах війни. 29. Сутність якісного оцінювання ризиків. Методологія аналізу та оцінки ризику. 30. Заходи мінімізації ризику бізнесу в умовах війни. 31. Диверсифікація як метод зниження ризику. Напрями диверсифікації. 32. Методи управління ризиками у бізнесі. 33. Особливості управління ризиками бізнесу в умовах війни. 34. Значення невизначеності під час прийняття управлінських рішень бізнесу в умовах війни. 35. Основні прийоми зниження ступеню ризик. 36. Самострахування як метод ризик-менеджменту. 37. Хеджування ризиків, його сутність та види. 38. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності. 39. Використання міжнародних стандартів в управлінні ризиками. 40. Міжнародні стандарти ризик-менеджменту. 41. Оцінювання ризиків згідно міжнародних стандартів. 42. Уніфікований міжнародний стандарт ризик-менеджменту як відповідь на виклики глобалізації. 43. Роль міжнародних стандартів в управлінні ризиками. 44. Особливості середовища розвитку малого і середнього підприємництва в умовах війни.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню дисципліни «Ризик-менеджмент».

Схема навчальної дисципліни «Ризик-менеджмент»

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)** *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Перший тиждень (2 год)	**Тема 1. Ризик як об'єкт управління. Мета, джерела та функції ризику.** Ринок і ризик. Поняття невизначеність і ризик. Еволюція поглядів на феномен ризику. Ризик як економічна категорія. Теорії ризику. Мета, джерела та функції ризику. Ознаки та причини ризиків.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 2; 3; 4; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 23] Д. л. [1; 2; 3] І. р. [1; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год.	згідно з розкладом
Перший тиждень (2 год)	**Тема 1. Ризик як об'єкт управління. Мета, джерела та функції ризику.** 1. Ринок і ризик. 2. Поняття невизначеність і ризик. 3. Еволюція поглядів на феномен ризику. 4. Ризик як економічна категорія. 5. Теорії ризику. 6. Мета, джерела ризику. 7.Сторони та функції ризику. 8.Ознаки та причини ризиків.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 2; 3; 4; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 23] Д. л. [1; 2; 3] І. р. [1; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Характеристика ризику як об'єкта управління. Теорії ризику. Мета, джерела, функції та ознаки ризику. 5 год.	згідно з розкладом
Другий тиждень (4 год)	**Тема 2. Класифікація ризиків. Характеристика ризиків бізнесу в умовах війни.** Класифікація системи ризиків. Види ризиків. Основні властивості ризиків. Зовнішні ризики, їх види, сутність, характеристика. Внутрішні ризики, їх види та характеристика. Оцінка видів ризику: фінансового, галузевого, інноваційного, політичного, екологічного, глобального. Середовище формування ризиків у бізнесі.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 10; 11; 12; 15; 18; 19; 20; 21; 22; 23; 24; 25] Д. л. [2; 5; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом

	Структура середовища формування ризиків. Особливості середовища розвитку малого і середнього підприємництва в умовах війни. Природа ризиків в умовах воєнного стану. Ризики релокації бізнесу. Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності					
Другий тиждень (2 год)	**Тема 2. Класифікація ризиків. Характеристика ризиків бізнесу в умовах війни.** 1. Класифікація системи ризиків. 2. Види ризику та їх характеристика. 3. Основні властивості ризиків. 4. Зовнішні ризики, їх види, сутність, характеристика. 5. Внутрішні ризики, їх види та характеристика. 6. Фінансовий, галузевий, інноваційний, політичний, екологічний, глобальний ризики. 7. Середовище формування ризиків у бізнесі. 8. Структура середовища формування ризиків. 9. Особливості середовища розвитку малого і середнього підприємництва в умовах війни. 10. Природа ризиків в умовах воєнного стану. 11. Ризики релокації бізнесу. 12. Основні види ризиків зовнішньоекономічної діяльності	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 2; 3; 4; 5; 7; 8; 10; 11; 12; 15; 18; 19] Д. л. [2; 5; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Сутнісна характеристика класифікації ризиків. Види ризиків. Середовище формування ризиків у бізнесі. Характеристика ризиків бізнесу в умовах війни. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом
Третій тиждень (2 год)	**Тема 3. Кількісні методи оцінювання ризиків.** Сутність кількісного оцінювання ризиків. Загальні підходи до кількісної оцінки ступеня ризику. Ризик в абсолютному вираженні. Міра ризику. Ризик у відносному вираженні.	Лекція	Презентація, навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 2; 5; 8; 9; 10; 1; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 19] Д. л. [3; 4; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом

Третій тиждень (2 год)	**Тема 3. Кількісні методи оцінювання ризиків.** 1. Сутність кількісного оцінювання ризиків. 2. Загальні підходи до кількісної оцінки ступеня ризику. 3. Ризик в абсолютному вираженні. 4. Міра ризику. 5. Ризик у відносному вираженні.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни Б. л. [1; 2; 5; 8; 9; 10; 1; 12; 14; 15; 16; 17; 18; 19] Д. л. [3; 4; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12]	Сутність кількісного оцінювання ризиків. Загальні підходи до кількісної оцінки ступеня ризику. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом
Четвертий тиждень (4 год)	**Тема 4. Сутність поняття ризик-менеджмент. Система управління ризиками в бізнесі.** Сутність, зміст та призначення управління ризиками. Принципи управління ризиками. Точка беззбитковості і ризик, дерево рішень в управлінні ризиком виробничої (підприємницької) діяльності. Виробничий (операційний) важіль, його сутність та зв'язок з підприємницьким ризиком. Диверсифікація як метод зниження ризику. Напрями диверсифікації. Запаси і резерви як спосіб зниження ризиків.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; ; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24] Д. л. [2; 4; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом
Четвертий тиждень (2 год)	**Тема 4. Сутність поняття ризик-менеджмент. Система управління ризиками в бізнесі.** 1. Сутність, зміст та призначення управління ризиками. 2. Принципи управління ризиками. 3.Точка беззбитковості і ризик, дерево рішень в управлінні ризиком виробничої (підприємницької) діяльності. 4. Виробничий (операційний) важіль, його сутність та зв'язок з підприємницьким ризиком.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; ; 2; 3; 4; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23] Д. л. [2; 4; 6] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Сутнісна характеристика ризик-менеджменту та особливості системи управління ризиками в бізнесі. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом

	5. Диверсифікація як метод зниження ризику. 6. Напрями диверсифікації. 7. Запаси і резерви як спосіб зниження ризиків.					
П'ятий тиждень (2 акад. год)	**Тема 5. Основні методи управління ризиками в бізнесі.** Сутність якісного оцінювання ризиків. Методологія аналізу та оцінки ризику. Показники оцінки економічного ризику. Сутність і групування якісних методів оцінювання ризику. Метод мозкового штурму. Методи експертних оцінок. Методи асоціацій та аналогій. Метод Дельфі.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24] Д. л. [1; 2; 3] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання.	згідно з розкладом
П'ятий тиждень (2 акад. год)	**Тема 5. Основні методи управління ризиками в бізнесі.** 1. Сутність якісного оцінювання ризиків. 2. Методологія аналізу та оцінки ризику. 3. Показники оцінки економічного ризику. 4. Сутність і групування якісних методів оцінювання ризику. 5. Метод мозкового штурму. 6. Методи експертних оцінок. 7. Методи асоціацій та аналогій. Метод Дельфі.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24] Д. л. [1; 2; 3] І. р. [1; 2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Сутнісна характеристика основних методів управління ризиками в бізнесі. 5 год. Індивідуальне завдання.	згідно з розкладом
Шостий тиждень (4 акад. год)	**Тема 7. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.** Методика прийняття рішень (вибору) на основі результатів статистичної оцінки. Значення невизначеності під час прийняття управлінських рішень бізнесу в умовах війни. Основні прийоми зниження ступеню ризик. Типи і види контрактів. Страхування, його сутність, види.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 23] Д. л. [4; 5; 6] І. р. [3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 16]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом

	Хеджування як форма страхування ризиків.					
Шостий тиждень (2 акад. год)	**Тема 6. Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності.** Методика прийняття рішень (вибору) на основі результатів статистичної оцінки. Значення невизначеності під час прийняття управлінських рішень бізнесу в умовах війни. Основні прийоми зниження ступеню ризик. Типи і види контрактів. Страхування, його сутність, види. Хеджування як форма страхування ризиків.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24] Д. л. [4; 5; 6] І. р. [3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 16]	Прийняття управлінських рішень в умовах ризику та невизначеності. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом
Сьомий тиждень (2 акад. год)	**Тема 7. Управління ризиками бізнесу в умовах війни.** Особливості управління ризиками бізнесу в умовах війни. Принципи управління ризиками бізнес-структур в умовах війни. Заходи мінімізації ризику бізнес-структур в умовах війни. Самострахування як метод управління ризиками. Сучасні інструменти управління ризиками бізнесу в умовах війни.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24] Д. л. [1; 2; 3; 4; 6] І. р. [2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом
Сьомий тиждень (2 акад. год)	**Тема 7. Управління ризиками бізнесу в умовах війни.** 1. Особливості управління ризиками бізнесу в умовах війни. 2. Принципи управління ризиками бізнес-структур в умовах війни. 3. Заходи мінімізації ризику бізнес-структур в умовах війни. 4. Самострахування як метод управління ризиками.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [1; 5; 6; 10; 11; 12; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24] Д. л. [1; 2; 3; 4; 6] І. р. [2; 3; 4; 5; 6; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 15; 16]	Особливості управління ризиками бізнесу в умовах війни. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом

	5. Сучасні інструменти управління ризиками бізнесу в умовах війни.					
Восьмий тиждень (4 акад. год)	**Тема 8. Міжнародні стандарти в управлінні ризиками.** Поняття міжнародний стандарт ризиків. Міжнародні стандарти ризик-менеджменту. Уніфікований міжнародний стандарт ризик-менеджменту як відповідь на виклики глобалізації.	Лекція	Презентація навчально-методичні матеріали	див. Література для вивчення дисципліни О. л. [6; 10; 21; 22; 24; 25; 27; 28] Д. л. [2; 4] І. р. [3; 5; 6; 8; 10; 11; 12; 13; 14; 17]	Опрацювати рекомендовану літературу, підготуватись до практичного заняття. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом
Восьмий тиждень (2 акад. год)	**Тема 8. Міжнародні стандарти в управлінні ризиками.** Поняття міжнародний стандарт ризиків. Міжнародні стандарти ризик-менеджменту. Уніфікований міжнародний стандарт ризик-менеджменту як відповідь на виклики глобалізації.	Практичне заняття		див. Література для вивчення дисципліни О. л. [6; 10; 21; 22; 24; 25; 27; 28] Д. л. [2; 4] І. р. [3; 5; 6; 8; 10; 11; 12; 13; 14; 17]	Характеристика міжнародних стандартів в управлінні ризиками. 5 год. Індивідуальне завдання	згідно з розкладом

© Косович Б.І., 2026 р.
Львівський національний університет імені Івана Франка